

G E M E E N T E

WADDINXVEEN

Nota van beantwoording zienswijzen

NAAR AANLEIDING VAN DE TER INZAGE LEGGING VAN DE
ONTWERP TRANSITIEVISIE WARMTE

Nota van beantwoording zienswijzen

Naar aanleiding van de ter inzage legging van de Ontwerp Transitievisie Warmte.

Datum: september 2021

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Inspraakprocedure.....	4
1.3	Indeling Nota van beantwoording zienswijzen	5
2	Beantwoording zienswijzen	6
2.1	Zienswijze '210613_Z1'	6
2.2	Zienswijze '210703_Z2'	7
2.3	Zienswijze '210709_Z3'	9
2.4	Zienswijze '210716_Z4'	10
2.5	Zienswijze '210719_Z5'	12
2.6	Zienswijze '210719_Z6'	18
2.7	Zienswijze '210726_Z7'	19
3	Wijzigingen Transitievisie Warmte	22
	Bijlage 1: Zienswijze '210613_Z1'	24
	Bijlage 2: Zienswijze '210703_Z2'	25
	Bijlage 3: Zienswijze '210709_Z3'	26
	Bijlage 4: Zienswijze '210716_Z4'	27
	Bijlage 5: Zienswijze '210719_Z5'	30
	Bijlage 6: Zienswijze '210719_Z6'	33
	Bijlage 7: Zienswijze '210726_Z7'	34

1 Inleiding

Dit is de Nota van beantwoording zienswijzen. Hierin wordt verslag gedaan van de ingekomen zienswijzen met betrekking tot de Ontwerp Transitievisie Warmte (TVW) Waddinxveen. In deze Nota reageert het college van Burgemeester en Wethouders op de zienswijzen die zij heeft ontvangen als reactie op de Ontwerp Transitievisie Warmte Waddinxveen.

1.1 Aanleiding

Nederland gaat van het aardgas af. Deze opgave is door het Rijk bij de gemeenten neergelegd. In het nationale Klimaatakkoord (2019) is opgenomen dat elke gemeente uiterlijk eind 2021, samen met de betrokkenheid van stakeholders, een Transitievisie Warmte vaststelt. In het nationale Klimaatakkoord is afgesproken dat de gemeente in deze Transitievisie Warmte in ieder geval voor de buurten die tot en met 2030 gepland zijn, zal opnemen: hoeveel woningen en andere gebouwen tot en met 2030 worden geïsoleerd en/of aardgasvrij worden gemaakt, welke alternatieve warmtevoorzieningen kansrijk zijn en welk warmtealternatief de laagste nationale kosten heeft. In de Transitievisie Warmte Waddinxveen staat dit beschreven.

De warmtetransitie heeft veel invloed op de inwoners van de gemeente Waddinxveen. De mening van Waddinxveners over de Transitievisie Warmte is belangrijk. De gemeenteraad van Waddinxveen heeft daarom op 2 juni 2021 het besluit genomen om de Ontwerp Transitievisie Warmte Waddinxveen vrij te geven voor inspraak. Dit is volgens de procedure van afdeling 3.4 (Uniforme openbare voorbereidingsprocedure) van de Algemene wet bestuursrecht.

1.2 Inspraakprocedure

In de periode van maandag 14 juni 2021 tot en met maandag 26 juli 2021 (zes weken) heeft de Ontwerp Transitievisie Warmte Waddinxveen ter inzage gelegen. En konden Waddinxveners en andere belanghebbenden hun zienswijze indienen. Dit konden zij doen op vier manieren:

- Via het contactformulier op de website van de gemeente Waddinxveen;
- Via de e-mail;
- Via de post;
- Mondeling (telefonisch).

Zoals staat in de Algemene wet bestuursrecht is voorafgaand aan de terinzagelegging in een of meer dag-, nieuws-, of huis-aan-huisbladen (Hart van Holland Waddinxveen) kennisgegeven van het Ontwerp. Daarnaast is de kennisgeving van het besluit in het Gemeenteblad (officiële bekendmakingen.nl) geplaatst.

Binnen deze periode zijn in totaal zeven zienswijzen ingediend. Het aantal van deze ingediende zienswijzen kan worden uitgelegd. Dit komt door uitgebreide participatie in voortraject bij het opstellen van de Transitievisie Warmte. De op- en aanmerkingen die tijdens dit voortraject naar voren zijn gekomen, zijn zo veel mogelijk verwerkt in de visie. De Nota van beantwoording zienswijzen wordt gebruikt voor een overzicht van de zienswijzen die naar voren zijn gebracht. En is een reactie van het college van Burgemeester en Wethouders op deze zienswijzen. De indieners van een zienswijze ontvangen van de gemeente Waddinxveen een reactiebrief en deze Nota van beantwoording zienswijzen.

Daarnaast is er tijdens de inspraakperiode op dinsdag 6 juli 2021 een digitale informatiebijeenkomst georganiseerd. Dit ging over de inhoud van de Ontwerp Transitievisie Warmte Waddinxveen en de

procedure met betrekking tot het indienen van zienswijzen. Tijdens de informatiebijeenkomst zelf was er geen mogelijkheid tot invloed op de besluitvorming (inspraak). Het overdragen van informatie stond centraal. De informatiebijeenkomst is ten minste veertien dagen voorafgaand aan de bijeenkomst aangekondigd in Hart van Holland Waddinxveen en op de gemeentelijke website. Ook is er een verslag van de informatiebijeenkomst gemaakt, zoals opgenomen in de inspraak en communicatieverordening van de gemeente Waddinxveen. Deze is terug te vinden op de gemeentelijke website.

De gemeenteraad stelt deze Nota van beantwoording van zienswijzen vast bij de vaststelling van de Transitievisie Warmte.

1.3 Indeling Nota van beantwoording zienswijzen

In deze Nota van beantwoording zienswijzen wordt een overzicht gegeven van de zienswijzen. Deze zijn tijdens de inspraakperiode schriftelijk naar voren gebracht. Daarnaast wordt door het college van Burgemeester en Wethouders een reactie gegeven op deze zienswijzen. Hierbij wordt met redenen omkleed op welke punten al dan niet tot aanpassing van het beleidsvoornemen wordt overgegaan.

De zienswijzen worden in hoofdstuk 2 per indiener puntsgewijs behandeld. In deze Nota van beantwoording zienswijzen zijn de NAW-gegevens (naam, adres, woonplaats) van de indieners weggelaten. Deze gegevens zijn geanonimiseerd en vervangen door een code. De indiener vindt de ingediende zienswijze en bijbehorende antwoorden terug onder deze code (in de eerste kolom). Dit weglaten van de gegevens, de anonimiseringsplicht, vloeit voort uit de Algemene verordening persoonsgegevens (AVG). Daarin is bepaald dat NAW-gegevens van natuurlijke personen niet elektronisch beschikbaar mogen zijn. Dit geldt niet voor ondernemingen die behoren tot een rechtspersoon (bijvoorbeeld een B.V. of een v.o.f.) en voor personen die beroepsmatig betrokken zijn bij de procedure. De NAW-gegevens van de indieners zijn wel bekend bij de gemeente.

Een samenvatting van de zienswijze wordt in de tweede kolom weergegeven. Dit zijn de letterlijke teksten uit de zienswijzen. En vervolgens wordt in de derde kolom de zienswijze beantwoord. Tot slot, in de vierde kolom wordt aangegeven of de reactie leidt tot aanpassing van de visie.

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie

Tabel 1. Voorbeeld overzicht en beantwoording zienswijze(n).

In hoofdstuk 3 wordt een overzicht gegeven van alle wijzigingen die in de Transitievisie Warmte Waddinxveen zijn doorgevoerd ten opzichte van het ontwerp. Aan de ene kant zijn dit wijzigingen die zijn doorgevoerd naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Maar aan de andere kant zijn het ook wijzigingen die de gemeente Waddinxveen zelf heeft doorgevoerd naar aanleiding van voortschrijdend inzicht.

In de bijlagen zijn de originele ingediende zienswijzen te vinden.

2 Beantwoording zienswijzen

2.1 Zienswijze '210613_Z1'

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie?
210613_Z1	1. Graag zou ik zien dat er meer aandacht gegeven wordt aan het installeren van zonnepanelen op daken van woningen. Als ik een rondje Waddinxveen doe zie ik nog genoeg daken zonder zonnepanelen. Hier is veel winst te behalen.	<p>De Transitievisie Warmte richt zich op duurzame warmte en maakt geen keuzes in het opwekken van duurzame elektriciteit.</p> <p>De afspraken over het opwekken van duurzame elektriciteit leggen we vast in de Regionale Energie Strategie (RES). Zie voor meer informatie de website van de RES Midden-Holland¹. De Transitievisie Warmte en de RES stemmen we op elkaar af. Naast deze regionale afspraken zal de gemeente Waddinxveen ook lokaal meer aandacht gaan besteden aan het opwekken van duurzame energie op daken.</p> <p>Ook in de Transitievisie Warmte hebben we hier al aandacht voor. In de visie wordt bijvoorbeeld verwezen naar warmte uit zonnecollectoren voor grootschalige en kleinschalige oplossingen. En dat er gecombineerde panelen bestaan die elektriciteit en ook warmte leveren. Deze worden PVT-panelen genoemd.</p>	Nee
	2. De ontwikkeling van waterstof gaat snel, zeer snel. Dit gaat een belangrijke rol spelen in de transitie, zeker op de midden en lange termijn. Daarom graag meer concrete aandacht hiervoor.	We houden de ontwikkelingen rondom de beschikbaarheid van waterstof voor de gebouwde omgeving in de gaten. Het is mogelijk dat hier op lange termijn (in elk geval na 2030) meer mogelijkheden voor zijn. De Transitievisie Warmte vernieuwen we elke 5 jaar. Op die manier worden nieuwe inzichten verwerkt, bijvoorbeeld de ontwikkelingen rondom waterstof.	Nee
	3. Als laatste de kosten. Voor de meeste bewoners is dat een struikelblok om mee doen aan de transitie. Hier moet meer duidelijkheid over komen wil je de bewoners mee krijgen. Proefprojecten elders in het land lopen wat de o.a. de kosten betreft niet goed. Logisch dat mensen dan terug houdend worden. Zie ook het voorstel van Vereniging Eigen Huis om subsidie vooraf uit te keren i.p.v. achteraf.	<p>Het doel is om voor alle inwoners een betaalbare, betrouwbare en duurzame warmtevoorziening beschikbaar te hebben in de gemeente Waddinxveen. Dit zijn daarom ook de algemene uitgangspunten in de Transitievisie Warmte.</p> <p>In de Transitievisie Warmte is, voor de twee verkenningsbuurten, een eerste inschatting van de kosten gemaakt. Dit is een extra stap die we hebben gezet om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijkheden van een oplossingsrichting. Per uitvoeringsplan op buurniveau (buurtuitvoeringsplan) voeren we een gedetailleerd onderzoek uit naar de kosten. Dit moet meer duidelijkheid geven voor inwoners.</p>	Nee

Tabel 2. Beantwoording zienswijze '210613_Z1'.

¹ <https://resmiddenholland.nl/>

2.2 Zienswijze '210703_Z2'

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie?
210703_Z2	<p>1. Op pagina 18 wordt een hele mooie, duidelijke factsheet getoond, waarin wordt aangegeven dat de mening van inwoners telt. Wat ik constateer is dat de uitkomsten van deze factsheet in het geheel niet zijn overgenomen/verwerkt in de ontwerpvisie. Ik vraag me af waarom de factsheet dan zo misleidend wordt betiteld door 'de mening van inwoners telt'. Graag zou ik u hierbij willen vragen de factsheet alsnog ter harte te nemen en integraal te verwerken in alle hoofdstukken en alle keuzes die gemaakt worden in de visie. Indien hieraan geen gehoor wordt gegeven, graag de factsheet anders benoemen en aangeven waarom in strijd met de wensen van inwoners keuzes worden gemaakt.</p>	<p>We vinden het fijn om te horen dat u de factsheet als duidelijk heeft ervaren.</p> <p>De vragenlijst had als doel om de uitgangspunten van de warmtetransitie en het aanwijzen van de verkenningsbuurten te toetsen bij de inwoners van de gemeente Waddinxveen. De uitkomsten van de vragenlijst zijn verwerkt in de Transitievisie Warmte. En zijn meegenomen bij de keuze van de verkenningsbuurten.</p> <p>We geven hierbij een aantal voorbeelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De drie meest genoemde uitgangspunten door inwoners zijn terug te vinden in de uitgangspunten van de visie (figuur 3.2); • Het draagvlak in de buurten is meegenomen bij de keuze voor de verkenningsbuurten (p. 54 en p. 56); • Er is rekening gehouden met het tempo dat is aangegeven door de inwoners (p. 59). <p>De huidige titel van de factsheet vinden we daarom geschikt.</p>	Nee
	<p>2. Op de pagina's 33 en 38P. 33 wordt gesproken over het inzetten van biomassa. Ik verzoek u deze energiebron uit dit document te schrappen, omdat dit in het geheel geen alternatief is voor aardgas. Integendeel, we kunnen met z'n allen vele malen beter op aardgas blijven verwarmen dan dat we (gedeeltelijk) overstappen op biomassa. De CO2-uitstoot zal met het overstappen van aardgas op biomassa namelijk toenemen! Graag deze energiebron schrappen uit het hele document.</p>	<p>In de Transitievisie Warmte benoemen we transparant welke warmtebronnen in Waddinxveen beschikbaar zijn en wat de potentie van deze warmtebronnen is. We sluiten onze ogen niet voor de ontwikkelingen. Daarom is er in de Transitievisie Warmte niet gerekend met de potentie van biomassa als warmtebron (tabel 4.6). In de Transitievisie Warmte wordt ook aangegeven dat we de mogelijkheid van deze warmtebron niet verder onderzoeken. Tot slot, de gemeenteraad van Waddinxveen heeft op 18 maart 2020 een besluit genomen ter voorbereiding van een paraplubestemmingsplan. Dit voorbereidingsbesluit sluit uit dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een biomassa gestookte stookinstallatie met een totaal nominaal thermisch ingangsvermogen van meer dan 130 kW gebouwd en in werking gesteld kan worden of; • Een biomassa gestookte stookinstallatie gebouwd en in werking gesteld kan worden geheel of gedeeltelijk gericht op levering aan derden. <p>Dit besluit is van toepassing op nieuwe initiatieven, maar geldt niet voor de drie reeds geplande centrales.</p>	Nee

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie?
	<p>3. Ik vind het goed te lezen dat de visie een flexibel tijdsplan voorschrijft. Wanneer er nieuwe inzichten zijn t.a.v. de planning, is het de bedoeling deze aan te passen. Ik zie het dan ook meer als een indicatief tijdsplan, die elk moment weer kan worden aangepast aan de nieuwste inzichten. Zou dit nog iets duidelijker kunnen worden verankerd in de visie?</p>	<p>De inschatting van het tempo dat in figuur 6.5 is aangegeven is een indicatief tijdsplan. Dit kan worden aangepast aan de nieuwste inzichten en ontwikkelingen. Dit kan worden meegenomen als de Transitievisie Warmte wordt vernieuwd. Dit gebeurt elke 5 jaar.</p>	<p>Ja, we geven duidelijker aan (in paragraaf 6.8) dat het een indicatief tijdsplan is, dat aangepast kan worden aan de nieuwste inzichten en ontwikkelingen.</p> <p>De volgende zin wordt toegevoegd in paragraaf 6.8: <i>“Dit is indicatief en kan op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen worden aangepast.”</i></p>

Tabel 3. Beantwoording zienswijze ‘210703_Z2’.

2.3 Zienswijze '210709_Z3'

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie?
210709_Z3	1. Zou het koelen van de woningen in de zomer in de 'transitievise warmte' kunnen worden meegenomen?	We vinden het belangrijk dat het onderwerp koeling opgenomen wordt in de Transitievise Warmte. We zullen daarom in de visie een kader opnemen met informatie over dit onderwerp.	Ja, de volgende tekst wordt opgenomen in de Transitievise Warmte: <i>"In goed geïsoleerde gebouwen is ook koeling in de warme zomermaanden een aandachtspunt. Wanneer woningen of bedrijfsgebouwen worden gerenoveerd, is het belangrijk om ook rekening met koeling te houden. Een goede warmtevoorziening in de winter, koudevoorziening in de zomer en gedurende het hele jaar een goed afgestelde ventilatie zorgen voor een comfortabele woon- of werkomgeving.</i> <i>Warmte Koude Opslag is in te zetten om in de zomer extra koude beschikbaar te maken. Individuele of collectieve warmtepompen (zowel met lucht of bodem als warmtebron) kunnen ook voor koeling zorgen. Bijvoorbeeld door het water in het cv-systeem met behulp van het koude water uit een bodembron af te koelen tot circa 18°C en door vloerverwarming te laten stromen."</i>
	2. Is het mogelijk dat de gemeente bij de implementatie van de warmtevisie een aantal kaders op een rij zet voor het organiseren van een klein collectief? Zodat een kleine groep woningen gezamenlijk los kan komen van het gas en een oplossing heeft voor het warmtevraagstuk in de zomer.	We zijn het met u eens dat het belangrijk is om aandacht te besteden aan kleinere collectieve oplossingen. Dit is onderdeel van de uitvoering van de Transitievise Warmte. Binnen de gemeentebrede aanpak worden programma's gemaakt om aan de slag te gaan op natuurlijke momenten. Onder andere het mogelijk maken van inwonersgroepen die concreet aan de slag willen. Bijvoorbeeld collectieve inkoop of ontwikkeling van kleinere collectieve oplossingen. Daarnaast wordt voor elk besluit en proces met betrekking tot de uitvoering van de Transitievise Warmte uitgegaan van de algemene uitgangspunten. En ook het afwegingskader warmteopties die zijn opgenomen in de Transitievise Warmte.	Nee

Tabel 4. Beantwoording zienswijze '210709_Z3'.

2.4 Zienswijze '210716_Z4'

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie?
210716_Z4.	1. Uw rapportages zouden duidelijker kunnen worden aangevuld met twee overzichten van de cijfersituaties in 2030/35 en de streefdatum 2050.	De Transitievisie Warmte is een strategische visie die richting geeft aan de toekomstige uitvoering. In de Transitievisie Warmte is wel gekeken naar de toekomstige situatie voor de belangrijkste indicatoren. Bij de warmtevoorziening (warmtevraag en temperaturniveau) wordt van de situatie in 2050 uitgegaan. Met betrekking tot nieuwbouw worden de plannen tot en met 2030 meegenomen.	Nee
	2. Toevoegen de kwetsbaarheid en risico's bij genoemde potentiële bronnen. [...] Er had kunnen staan 'Welke potentiële bronnen zou Waddinxveen kunnen exploiteren'? Deze verwoording komt dicht bij de realiteit.	Wij zijn het met u eens dat het belangrijk is om de kwetsbaarheid en risico's van de warmtebronnen duidelijk te hebben. De Transitievisie Warmte is daarentegen niet de geschikte plek om dit op te nemen. De Transitievisie Warmte is namelijk een strategische visie die richting geeft aan de toekomstige uitvoering. En het is nog geen buurtuitvoeringsplan. De risico's en kwetsbaarheden van de warmtebronnen zijn vaak locatie gebonden. Bij de buurtuitvoeringsplannen worden deze daarom in kaart gebracht en verder onderzocht. Wij zullen wel uw verzoek met betrekking tot de tekstuele wijziging in de Transitievisie Warmte doorvoeren.	Ja, in de Transitievisie Warmte zal de tekst <i>"Welke beschikbare warmtebronnen heeft Waddinxveen?"</i> vervangen worden door de volgende tekst: <i>"Welke potentiële warmtebronnen zouden er in Waddinxveen geëxploiteerd kunnen worden?"</i>
	3. Toevoegen windenergie, want ook deze is een effectieve potentiële bron en mogelijkheid.	Zie beantwoording bij zienswijze 210613_Z1, punt 1 (paragraaf 2.1.2).	Nee
	4. Toevoegen enkele kostenplaatjes (voor alleenstaanden en gezinnen). Paar plaatjes met hoeveel euro's gaat dit maandelijks de bewoner(s) méér kosten?	We zijn het met u eens dat het belangrijk is om inzicht te hebben in de kosten van de warmtetransitie. De Transitievisie Warmte is een strategische visie die richting geeft aan de toekomstige uitvoering. Het is nog geen buurtuitvoeringsplan. Onderdeel van een buurtuitvoeringsplan is een gedetailleerd onderzoek naar onder andere de kosten. Een kostenplaatje is buurt- en gebouw (soort woning) afhankelijk. Daarnaast is het ook afhankelijk van welke warmteoplossing er in (en met) een buurt wordt gekozen. Daarentegen wordt in de Transitievisie Warmte wel al enig inzicht in de kosten gegeven. Als	Nee

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie?
		<p>onderdeel van de Transitievisie Warmte is namelijk een verkenningsstudie uitgevoerd voor de twee verkenningsbuurten. De resultaten van deze studie geven al een eerste inzicht in de kosten voor deze buurten.</p> <p>Daarnaast hebben we in de Transitievisie Warmte (ten opzichte van het ontwerp) een nieuwe factsheet opgenomen over de individuele alternatieven voor aardgas. Hierin wordt ook meer (algemeen) inzicht gegeven in de kosten.</p>	

Tabel 5. Beantwoording zienswijze '210716_Z4'.

2.5 Zienswijze '210719_Z5'

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie?
210719_Z5	1. De warmtetransitie mag geen alles overheersende prioriteit zijn. Het is één van de ontwikkelingen die qua impact en oplossingen afgewogen moeten worden binnen de ruimtelijke structuur van Waddinxveen.	<p>We zijn het met u eens dat de warmtetransitie geen alles overheersende prioriteit mag zijn. In de Transitievisie Warmte hebben we daarom een integrale aanpak opgenomen. Deze integrale aanpak ('Energieke buurten') beschrijft dat de warmtetransitie en het aardgasvrij maken niet centraal staan in de uitvoering. Maar dat we dit samen doen met andere Waddinxveense onderwerpen, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Economie; • Klimaatadaptatie; • Circulaire economie; • Sociale opgaven; • Openbare ruimte. <p>De integrale benadering is ook een van de algemene uitgangspunten die we hebben opgenomen in de Transitievisie Warmte.</p>	Nee
	2. Er moet worden gezorgd voor een veel beter inzicht in financiële- en leveringsvoorwaarden, contracten, tarieven, beprijzing e.d. Ook onzekerheden en risico's van de verschillende aangeboden technologische oplossingen zoals bv. Warmtenetten, WKO's e.d. moeten vooraf goed in beeld worden gebracht voor inwoners en ondernemers. De rekening van de financiële tegenvallers mag niet bij de inwoners van Waddinxveen worden neergelegd.	<p>We zijn het met u eens dat het belangrijk is om inzicht te hebben in de door u genoemde onderdelen. In het algemeen zijn deze onderdelen daarom ook meegenomen in de algemene uitgangspunten en in het afwegingskader warmteopties in de Transitievisie Warmte.</p> <p>De door u genoemde onderdelen zijn in de Transitievisie Warmte in zijn algemeenheid meegenomen. Omdat de Transitievisie Warmte een strategische visie is, die richting geeft aan de toekomstige uitvoering.</p> <p>Informatie over de door u genoemde onderdelen krijgen een verdere plek in de uitvoering van de Transitievisie Warmte, in een buurtuitvoeringsplan. Daar zullen deze onderdelen verder worden gedetailleerd.</p> <p>Voor een concreet inzicht in bijvoorbeeld leveringsvoorwaarden en contracten is het van belang dat er al een warmteoplossing is gekozen. Dit is ook lokaal gedifferentieerd (op buurtniveau). Onzekerheden en risico's van de warmtebronnen zijn vaak locatie gebonden. Bij de buurtuitvoeringsplannen worden deze daarom in kaart gebracht en verder onderzocht.</p>	Nee
	3. Bij de warmtetransitie speelt een belangrijke rol: doeleffectiviteit, efficiëntie, haalbaarheid, betaalbaarheid, eerlijke lusten-lastenverdeling en onderkenning + beheersing van risico's. Geef inzicht in al	<p>We zijn het met u eens dat het van belang is om inzicht te hebben in de door u genoemde onderdelen. In het algemeen zijn deze onderdelen daarom ook meegenomen in de algemene uitgangspunten. En in het</p>	Nee

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie?
	deze aspecten bij de plannen, die per wijk of gebied worden ontwikkeld.	afwegingskader warmteopties in de Transitievisie Warmte. De door u genoemde onderdelen zijn in de Transitievisie Warmte in het algemeen meegenomen. Omdat de Transitievisie Warmte een strategische visie is, die richting geeft aan de toekomstige uitvoering. Informatie over de door u genoemde onderdelen krijgen een verdere plek in de uitvoering van de Transitievisie Warmte, in een buurtuitvoeringsplan (zoals u zelf ook aangeeft in uw zienswijze). Daar zullen deze onderdelen verder worden gedetailleerd.	
	4. Richt bij reductie- en het verduurzamen van energieverbruik tegelijk op alle sectoren (tuinbouw, overige bedrijven, woningen, overheden) en beschikbare maatregelen.	We zijn het eens met het belang van een integrale aanpak. En ook met het feit dat het allemaal met elkaar in verband staat. In de Transitievisie Warmte hebben we daarentegen een duidelijke afbakening, namelijk de gebouwde omgeving. Dit doet niets af aan het feit dat binnen andere sectoren ook dingen moeten gebeuren. We zullen ervoor blijven zorgen dat de interactie tussen de sectoren boven water blijft.	Nee
	5. Richt een energieboekhouding in en stel compensatie in als voorwaarde bij een toename van verbruik.	De monitoring van dit beleid is terug te zien in de Klimaatmonitor. De Klimaatmonitor presenteert, in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), trends in de energietransitie. Gemeenten en provincies monitoren hun voortgang met deze gegevens. Op de website van de Klimaatmonitor ² vindt u meer informatie. Ook zijn er (op landelijk niveau) monitoringssystemen in ontwikkeling. Het idee van compensatie als voorwaarde bij een toename van verbruik zullen we in de gaten houden.	Nee
	6. Stimuleer de toepassing van zonnepanelen op daken daar waar dat mogelijk is.	Zie beantwoording bij zienswijze 210613_Z1, punt 1 (paragraaf 2.1.2).	Nee
	7. Pas met het oog op energiebesparing actief artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit milieubeheer toe.	Artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit milieubeheer wordt actief toegepast binnen de gemeente Waddinxveen. En is onderdeel van het reguliere toezicht en de controle door de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) op bedrijven. De doorwerking hiervan op de warmtevraag is meegenomen in de cijfers.	Nee
	8. De Energiemix (=het zelf opwekken versus importeren) is geen zelfstandig doel en draagt op zichzelf genomen ook niet bij aan daadwerkelijk CO ₂ -reductie. Focus hierop	Zie beantwoording bij zienswijze 210613_Z1, punt 1 (paragraaf 2.1.2).	Nee

² <https://klimaatmonitor.databank.nl/home>

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie?
	kan sub optimalisatie in de hand werken, zoals te veel ruimtebeslag voor zonnepanelen in bv. Glastuinbouwgebieden, die daar een nuttiger bestemming verhindert voor de langere termijn. Beter is het om te sturen op het maximale eindeffect (CO ₂ -reductie) tegen de laagste kosten, de minste lokale hinder en het minste ruimtegebruik.		
	9. Omgevingskwaliteit en natuur mogen niet lijden onder de warmtetransitie, maar behoren er mee vooruitgeholpen te worden.	De door u genoemde onderdelen maken deel uit van de Transitievisie Warmte. Deze onderdelen komen onder andere terug in het afwegingskader warmteopties. Daarnaast hebben we in de Transitievisie Warmte ook opgenomen dat de warmtetransitie en het aardgasvrij maken niet centraal staan in de uitvoering (integrale aanpak: 'Energieke buurten'). Maar dat we dit samen doen met andere Waddinxveense onderwerpen. De Transitievisie Warmte is daarentegen een strategische visie die richting geeft aan de toekomstige uitvoering. Bij de daadwerkelijke uitvoering komen deze onderdelen meer gedetailleerd aan de orde en worden ze meegenomen, zoals bij elke activiteit in de fysieke leefomgeving.	Nee
	10. Hanteer bij de warmtetransitie het natuur- en landschapsinclusief handelen als randvoorwaarde bij plaatsbepaling, inrichting en gebruik van energienetwerken.	Zie beantwoording bij zienswijze 210719_Z5, punt 9 (paragraaf 2.5.2). Daarnaast zijn de ingrepen waar u in dit onderdeel van uw zienswijze naar verwijst, ook de verantwoordelijkheid van partijen, zoals de netbeheerder. Dit is ook onderdeel van hun procedures.	Nee
	11. Benoem en bewaak risico's en onzekerheden en stuur daarop. Dit zou een apart deel van een actueel werkend overall dashboard en monitoringssysteem moeten zijn.	Risico's en onzekerheden: zie beantwoording bij zienswijze 210716_Z4, punt 2 (paragraaf 2.4.2). Monitoringssysteem: zie beantwoording bij zienswijze 210719_Z5, punt 5 (paragraaf 2.5.2).	Nee
	12. Zet in op beschikbare, betaalbare oplossingen. Als zich in de toekomst nieuwe innovatieve ontwikkelingen op het vlak van warmtetransitie aandienen, maak daarvan gebruik bij de verduurzamingsopgave.	Wij zijn het eens dat innovatieve ontwikkelingen belangrijk zijn. Dit is ook een vaak terugkomend aandachtspunt geweest tijdens het opstellen van de Transitievisie Warmte. De inwoners en belanghebbenden hebben aangegeven behoefte te hebben aan ruimte hiervoor. De Transitievisie Warmte beschrijft daarom op basis van een aantal onderdelen hoe we omgaan met innovatie(s) in de warmtetransitie.	Nee
	13. De warmtetransitie heeft grote impact voor inwoners en ondernemers. Relevante factoren voor het slagen van deze transitie zijn onder andere transparante	We zijn het met u eens dat de warmtetransitie een grote impact heeft op inwoners en ondernemers. Transparantie, betaalbaarheid (woonlastenneutraliteit) en draagvlak vinden wij van belang. Dit zijn daarom	Nee

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie?
	informatie, betaalbaarheid en draagvlak. Investeer per project in een open dialoog met inwoners en ondernemers. Laten we dat in Waddinxveen doen met inzichtelijke, realistische en eerlijke oplossingen.	uitgangspunten in de Transitievisie Warmte. Ook vinden wij de samenwerking met inwoners en lokale partijen belangrijk. We maken daarom per buurt(cluster) een uitvoeringsplan. En dat doen we samen met inwoners en lokale partijen. Participatie en een open dialoog is daar dus onderdeel van. Het kiezen van een warmteoplossing voor de buurt bepalen we in samenspraak met lokale belanghebbenden.	
	14. Haalbaar, betaalbaar en eerlijk zouden randvoorwaarden moeten zijn bij de maatregelen voor de warmtetransitie. Definieer eerst deze begrippen en gebruik ze vervolgens om maatregelen te toetsen aan doel-effectiviteit en de oplossing- en kostenefficiëntie.	Wij zijn het eens met de randvoorwaarden die u noemt in uw zienswijze en dat deze goed omschreven moeten worden. Daarom zijn deze randvoorwaarden in de Transitievisie Warmte opgenomen als algemene uitgangspunten. Deze worden omschreven in het bijbehorende bijlagendocument van de Transitievisie Warmte. Daarnaast is in de Transitievisie Warmte ook opgenomen dat we voor elk besluit en proces uitgaan van deze algemene uitgangspunten.	Nee
	15. Een klein gedeelte van het aardgasverbruik, n.l. dat van de huishoudens, krijgt nu volop de aandacht in de plannen. Maar verreweg het grootste verbruik is afkomstig van bedrijfsmatige activiteiten, met name de glastuinbouw en de industrie. Het grootverbruik is nauwelijks in beeld in de discussie en ook ten aanzien van de noodzakelijke verbeteringen, plannen, consequenties en monitoring. Ik pleit er voor om de gemeentelijke regierol evenwichtiger en gelijktijdig te richten op alle doelgroepen.	Zie beantwoording bij zienswijze 210719_Z5, punt 4 (paragraaf 2.5.2).	Nee
	16. In de zoom-presentatie Ontwerp Transitievisie Warmte Waddinxveen voor inwoners en ondernemers d.d. 6 juli 2021 staat biomassa genoemd als één van de energiebronnen voor het voeden van de warmtenetten. Dat is echt onacceptabel! Het toepassen van biomassa is al jaren achterhaald. De uitermate vervuilende en negatieve effecten op de luchtkwaliteit bij het toepassen van biomassa zijn immers ruim voldoende door de wetenschap onderzocht en ook aangetoond. Ook de biomassa-centrale van zwembad "De Sniep" moet worden stilgelegd.	Zie beantwoording bij zienswijze 210703_Z2, punt 2 (paragraaf 2.2.2).	Nee

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie?
	17. Het aansluiten op een warmtenet zou niet mogen worden verplicht. Inwoners moeten de mogelijkheid behouden om "all electric" te gaan of andere combinaties zelf te installeren.	Keuzevrijheid voor inwoners en ondernemers vinden we belangrijk. En is daarom ook een van de uitgangspunten. Het is onze bedoeling dat inwoners en bedrijven niet verplicht zijn om mee te doen aan een bepaalde warmtetechniek. Er wordt gezorgd dat de keuzevrijheid zoveel mogelijk blijft. Het is nu wettelijk ook niet mogelijk om inwoners te dwingen om te kiezen voor een techniek.	Nee
	18. In enkele nieuwbouwwijken in Nederland, zoals bv. Passewaaij in Tiel (2011) en Weideveld in Bodegraven (2017), is toepassing van een warmtenet volledig ontspoord als gevolg van allerlei tekortkomingen in de installaties. De storingen zijn dermate ernstig dat is teruggegaan naar aardgas. Van dergelijke situaties moet worden geleerd.	Wij zijn het met u eens dat we van dit soort ervaringen moeten leren. Dit geldt ook voor de ervaringen die worden opgedaan in de proeftuinen van het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW). Heel Nederland zit in het proces van de warmtetransitie. We zullen natuurlijk gebruik maken van het bijkomend voordeel dat er veel informatie en ervaringen uitgewisseld kunnen worden. Deze informatie en ervaringen nemen we mee in de uitvoering van de Transitievisie Warmte. En ook bij het herzien van de Transitievisie Warmte, dat elke 5 jaar moet gebeuren.	Nee
	19. Met het beter isoleren van woningen en bedrijfspanden kan/moet nu al worden gestart en voorgesorteerd op de komende warmtetransitie. Met behulp van gerichte adviezen, subsidies en leningen met een lage rente moeten inwoners, woningcorporaties en ondernemers worden gestimuleerd tot het nemen van energiebesparende maatregelen. Hier is m.i. een regierol weggelegd voor de gemeente.	Met dit belang zijn wij het eens. Daarom is in de Transitievisie Warmte, in de uitvoeringsstrategie, de gemeentebrede aanpak opgenomen. Centraal hierin staat dat de gemeente inwoners en ondernemers, die hun gebouw willen verduurzamen, helpt met een handelingsperspectief. Op deze manier treffen we alvast de voorbereidingen voor een aardgasvrije warmtevoorziening. Daarnaast is op dit moment in de gemeente Waddinxveen de subsidie Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) beschikbaar. Deze subsidie is bedoeld om huiseigenaren te stimuleren tot kleine energiebesparende maatregelen in hun woning. Deze subsidie loopt tot en met 31 december 2021.	Nee
	20. Regionale Energie Strategie (RES). Windturbines zijn niet altijd duurzaam. Windturbines op land hebben een nadelige invloed op de gezondheid. In ieder geval op de gezondheid van mensen, en het is onbekend wat ze doen met dieren. In gebieden waar men er ervaring mee heeft, gidslanden Duitsland en Denemarken, worden ze inmiddels geweerd in de nabijheid van woningen. Daar zou RES-regio Midden-Holland serieus onderzoek naar moeten doen.	Zie beantwoording bij zienswijze 210613_Z1, punt 1 (paragraaf 2.1.2).	Nee

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie?
	<p>21. Warmte Samenwerking Oostland (WSO). Het doel van de WSO zou o.a. zijn om de glastuinbouw versneld van het aardgas te krijgen door middel van lokale duurzame bronnen. Van lokale duurzame bronnen is nauwelijks sprake. Meerdere glastuinbouwbedrijven exploiteren zelf een biomassacentrale met alle vervuilende en negatieve effecten op de luchtkwaliteit. Dit is niet de weg om de opwarming van de aarde te beperken.</p>	<p>De Transitievisie Warmte laat aan de ene kant zien dat het glastuinbouwgebied hoofdgebruiker is als om het om aardgasgebruik gaat. En dat aan de andere kant in de gemeente Waddinxveen genoeg lokale bronnen zijn om de hele gemeente, op het glastuinbouwgebied na, te voorzien van duurzame warmte.</p> <p>In de WSO richten we ons daarom onder andere op bovenregionale (rest)warmte. De WSO is in gesprek met Gasunie en de Provincie Zuid-Holland om een aansluiting van het Oostland gebied op WarmtelinQ (een warmteleiding tussen Rotterdam en Den Haag) te verkennen. Daarnaast is er een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden om de Zuidplaspolder aan te sluiten op de B3-hoekleiding.</p>	Nee
	<p>22. Er moet worden gestopt met biomassa, omdat het geen duurzame bron is.</p>	Zie beantwoording bij zienswijze 210703_Z2, punt 2 (paragraaf 2.2.2).	Nee

Tabel 6. Beantwoording zienswijze '210719_Z5'.

2.6 Zienswijze ‘210719_Z6’

Een groot onderdeel van de punten uit deze zienswijze betreft vragen over de persoonlijke omstandigheden van de indiener. Het zijn geen beleidsmatige punten met betrekking tot de Transitievisie Warmte. Vanwege de anonimiseringsplicht van de Algemene verordening persoonsgegevens (AVG) is het niet mogelijk om deze (persoonlijke) punten in de Nota van beantwoording zienswijzen te behandelen. De gemeente Waddinxveen zal hiervoor persoonlijk contact met de indiener van de zienswijze opnemen. Hieronder behandelen wij de beleidsmatige punten uit de zienswijze.

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie?
210719_Z6	1. En wat gaat dat kosten?	Zie beantwoording bij zienswijze 210613_Z1, punt 3 (paragraaf 2.1.2).	Nee
	2. Ben je verplicht om mee te doen?	Zie beantwoording bij zienswijze 210719_Z5, punt 17 (paragraaf 2.5.2).	Nee
	3. Komt er subsidie voor?	Bijlage K van de Transitievisie Warmte Waddinxveen geeft een overzicht van de beschikbare (landelijke) subsidies en financieringsregelingen.	Nee
	4. Verder ben ik tegen biomassacentrales.	Zie beantwoording bij zienswijze 210703_Z2, punt 2 (paragraaf 2.2.2).	Nee
	5. Op blz.: 66 bovenaan, 7.6 hebben ze het ook over bijlage K, voor onrendabele top. Daar wil ik meer over weten.	Bijlage K kunt u terugvinden in het bijlagendocument van de Transitievisie Warmte Waddinxveen. Deze bijlage geeft een overzicht van de beschikbare (landelijke) subsidies en financieringsregelingen. Het bijlagendocument kunt u terugvinden op de website van de gemeente Waddinxveen³ . De begrippenlijst in de Transitievisie Warmte wordt uitgebreid met het begrip ‘onrendabele top’.	Ja, het begrip ‘onrendabele top’ zal worden toegevoegd aan de begrippenlijst in de Transitievisie Warmte. De volgende tekst wordt opgenomen: <i>“Wat in deze TVW “onrendabele top” wordt genoemd is het kostenverschil tussen een aardgasvrij-oplossing en de aardgasreferentie minus beschikbare subsidies over een bepaalde periode. Alle energiegerelateerde kosten zijn hier meegenomen: investeringen, exploitatiekosten, energiekosten en onderhoud.</i> <i>Dit kostenverschil kan op verschillende manieren worden uitgedrukt, bijvoorbeeld:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Integraal: alle kosten over 30 jaar;</i> • <i>Gemiddelde maandlasten eigenaar-bewoners over 15 jaar: energiekosten + vastrecht + onderhoudskosten + terugbetaling van de lening;</i> • <i>Gemiddelde maandlasten huurder over 10 jaar: energiekosten + vastrecht + onderhoudskosten.”</i>

Tabel 7. Beantwoording zienswijze ‘210719_Z6’.

³ <https://www.waddinxveen.nl/inspraak-ontwerp-transitievisie-warmte-start-op-maandag-14-juni-2021>

2.7 Zienswijze '210726_Z7'

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie?
210726_Z7	1. In de Transitievisie Warmte worden verschillende warmtebronnen vermeld met diverse (niet verifieerbare) getallen qua opbrengsten.	In de Transitievisie Warmte worden verschillende warmtebronnen weergegeven met hun bijbehorende opbrengst. In de aangegeven voetnoten zijn de bronnen weergegeven waarop deze getallen zijn gebaseerd.	Nee
	2. [...] De gepresenteerde TVW is een richting in de mogelijkheden, maar lijkt toch te veel te sturen op wat er nu bekend is en niet mee te nemen dat deze iedere 5 jaar bijvoorbeeld 'herzien' dan wel ge-update moet worden (par 7.7. top!). En ook niet bang zijn een gemaakte afslag te corrigeren.	In de Transitievisie Warmte wordt ook gekeken naar de toekomstige situatie in de gemeente Waddinxveen. We zijn ons er daarentegen wel van bewust dat er op dit moment nog een hoop onduidelijkheden zijn. Dit komt omdat we in de beginfase zitten. Het (beleids)proces is zo ingericht dat we kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen en inzichten. De Transitievisie Warmte wordt daarom elke 5 jaar bijgewerkt. We bekijken dan hoe we de nieuwe ontwikkelingen en inzichten in de Transitievisie Warmte kunnen verwerken. Daarnaast bestaat er ook de mogelijkheid om in de buurtuitvoeringsplannen flexibel om te gaan met deze nieuwe inzichten en ontwikkelingen. Tot slot, we zijn bij nieuwe perspectieven bereid om een nieuwe koers te zoeken.	Nee
	3. De burger in Waddinxveen heel duidelijk heeft gemaakt geen biomassacentrale te willen en desondanks is dat tot twee keer toe vergund. Het is dan ook raadzaam met de komende grote transitie in het achterhoofd te onderzoeken of het niet mogelijk is de twee partijen een andere vorm van energie te laten produceren die wél aan de wens van de Waddinxveense burger voldoet, en waarbij de partij ook nog een verdien model heeft.	Zie beantwoording zienswijze 210703_Z2, punt 2 (paragraaf 2.2.2).	Nee
	4. De grootste kanttekening die ik maak is dat alles gebaseerd is op de kennis van vandaag. Er zijn vele ontwikkelingen gaande op diverse gebieden. Te noemen zijn de waterstof cv-ketels welke in enkele jaren op de markt komen [...] en daarbij zie je dat de investeringen voor de burger (met de inschatting van vandaag) 1/3 is dan de investeringskosten van een de installatie van een warmtepomp. En dan is nog niet gesproken over het ruimtebeslag. Uiteraard is nu geen waterstof voldoende voorhanden, maar ook daar wordt hard aan gewerkt.	Zie beantwoording zienswijze 210726_Z7, punt 2 (paragraaf 2.7.2).	Nee

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie?
	5. Er zullen LCC-berekeningen gemaakt moeten worden waarbij TCO wordt beschouwd vanuit de verschillende partijen. Iedereen moet zijn steentje bijdragen, maar de afgelopen decennia hebben energieleveranciers 'goud' verdient aan de burgers. Mogelijk moeten de winsten van deze partijen naar een lager niveau worden geschroefd waarmee de gelden vrijkomen voor aanpassingen in het areaal. Dan betaald de burger zonder het te merken.	De Transitievisie Warmte is een strategische visie die richting geeft aan de toekomstige uitvoering. Uiteraard wordt bij de uitvoering kritisch gekeken naar allerlei criteria. Waaronder de kostenverdeling in de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de warmtevoorziening.	Nee
	6. In de genoemde verkenningstudies zijn conclusies benoemd over oplossingen maar de variabelen waarbinnen het onderzoek hebben plaatsgevonden zijn niet benoemd. [...]	We begrijpen uw opmerking met betrekking de uitwerking van de variabelen in de Transitievisie Warmte zelf. Deze zijn toegelicht in de onderliggende verkenningstudie. Zoals opgenomen in de Transitievisie Warmte is de volledige verkenningstudie op te vragen via duurzaamheid@waddinxveen.nl .	Nee
	7. Een tweede bemerking gaat over het datagebruik welke met vragenlijsten wordt ingewonnen. Men moet zich goed realiseren dat deze vrijwillige enquêtes maar door een kleine groep Waddinxveeners is ingevuld en daarmee de benoemde richtingen en keuzes alleen als indicatief onder deze betrokkenen genoemd kan worden en zeker niet voor iedere inwoner. In de volgende fase bij het maken van de BUP per woning kan een onderzoek worden gedaan waarbij in de toelichtingsbrief duidelijk wordt dat dit zeer bepalend is voor de keuzen die straks gemaakt gaan worden. De Gemeente zou een minimale 85-90% resultaat moeten hebben om te spreken van een echte mening. Daarbij dan ook onderscheid in eigenaren, huurders etc.	De vragenlijst die is uitgezet voor de Transitievisie Warmte is, in opdracht van de gemeente Waddinxveen, uitgevoerd door een extern onderzoeksbureau. De resultaten van de vragenlijst zijn statistisch betrouwbaar. De factsheet met de resultaten van de vragenlijst kunt u terug vinden op de website van de gemeente Waddinxveen ⁴ (kopje 'Resultaten vragenlijst Aardgasvrij Waddinxveen'). De volledige rapportage van het onderzoeksbureau is op woensdag 18 november 2020 tijdens een thema-avond met de gemeenteraad gedeeld en besproken. Deze kunt u terug vinden, onder de agenda van de gemeenteraad ⁵ . Ondanks dit zijn wij het met u eens dat het heel belangrijk is dat zo veel mogelijk inwoners uit Waddinxveen betrokken en bereikt worden bij de warmtetransitie. We nemen uw suggestie daarom mee in de uitvoering van de Transitievisie Warmte, bij de buurtuitvoeringsplannen.	Nee
	8. Het plan is nog onduidelijk over hoe de onderliggende risico's en kansen in beeld zijn gebracht. Hierbij denk ik aan de programmering van grootschalig onderhoud aan de bestaande infrastructuur van de Gemeente Waddinxveen, waterleidingbedrijf, gasbedrijf	Zie beantwoording zienswijze 210716_Z4, punt 2 (paragraaf 2.4.2.).	Nee

⁴ <https://www.waddinxveen.nl/planning-en-stand-van-zaken-aardgasvrij-wonen>

⁵ <https://waddinxveen.raadsinformatie.nl/vergadering/678028/Themabijeenkomst%20Transitievisie%20Warmte%20en%20Beheerplannen%2018-11-2020>

Code	Samenvatting zienswijze	Beantwoording zienswijze	Wijziging in de visie?
	<p>maar ook die van de kabelexploitanten. Ook deze partijen zijn al in (onderling) overleg, maar communicatie hierover is nog niet gedeeld. Daarnaast is mijn eerdere kreet 'Asset Management' hier ook van toepassing. Het (het)inrichten de ondergrond waarbij verleggingen moeten plaats vinden, de beheerbaarheid moet worden getoetst is een opgave waar vóór enige pilot kan worden gestart duidelijkheid bij alle partijen moet zijn en ook de benodigde commitment moet zijn vastgelegd (deels is dit benoemd in de Governance).</p>		
	<p>9. Mijn verzoek is de bekende Demming Circle te gebruiken in de processtrategie. Kijk bij ieder beslismoment terug of nog steeds de juiste koers wordt gevaren. Uiteraard gaat dat ten koste van tijd/slagkracht, maar het levert draagvlak en zorgvuldigheid op.</p>	<p>We zijn het met u eens over van het gebruik van de 'Demming Circle'. Uw verzoek is op dit moment al van toepassing op ons proces met betrekking tot de warmtetransitie.</p> <p>Er wordt een uitvoering van de Transitievisie Warmte beoogd, waarin continu leren centraal staat en de koers in de gaten wordt gehouden. Iedere vijf jaar wordt de Transitievisie Warmte bijgewerkt. Hierdoor kunnen nieuwe inzichten worden opgenomen. Tot slot, we zijn bij nieuwe perspectieven bereid om een nieuwe koers te zoeken.</p>	Nee
	<p>10. Ook is er nog niets beschreven over compensatieplannen. De mensen van het 1e uur kunnen wel eens veel ongunstiger uitkomen dan de mensen die in de laatste 10 jaar omgaan wegens de voortschrijdende ontwikkelingen.</p>	<p>De toekomstige situatie is onzeker. We kunnen geen garanties geven voor een periode van 30 jaar. En/of invloed uitoefenen op de ontwikkelingen die zich over 30 jaar voordoen en die we op dit moment niet kunnen voorspellen. Uiteraard streven we ernaar om te proberen de ongelijkheden zo klein mogelijk te maken.</p>	Nee

Tabel 8. Beantwoording zienswijze '210726_Z7'.

3 Wijzigingen Transitievisie Warmte

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van alle wijzigingen die in de Transitievisie Warmte Waddinxveen zijn doorgevoerd ten opzichte van het Ontwerp. Dit zijn aan de ene kant wijzigingen die zijn doorgevoerd naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Maar aan de andere kant ook wijzigingen die de gemeente Waddinxveen zelf heeft doorgevoerd naar aanleiding van voortschrijdend inzicht.

Onderwerp	Pagina	Wijziging(en)
Algemeen	p. 3 (hoofddocument)	De gemeente Waddinxveen heeft in de Transitievisie Warmte Waddinxveen een gedicht van Dhr. Piet Hardendood toegevoegd.
Algemeen	p. 4 (hoofddocument)	De gemeente Waddinxveen heeft in de Transitievisie Warmte het voorwoord van wethouder B.J.A. (Brigitte) Leferink aangepast. De volgende tekst is toegevoegd aan het voorwoord: <i>“Hierbij sluiten wij onze ogen niet voor nieuwe inzichten en ontwikkelingen.”</i>
Algemeen	p. 7 (figuur 0.1) p. 42 (figuur 5.1) (hoofddocument)	De gemeente Waddinxveen heeft in de Transitievisie Warmte figuur 0.1 en figuur 5.1 aangepast. Naar aanleiding van de technische vragen van de gemeenteraad bij de Ontwerp Transitievisie Warmte, is gebleken dat in figuur 0.1 en figuur 0.5 een fout zat. Eén van de pictogrammen (bij Park Triangel) had een oppervlaktewatergemaal moeten zijn. Dit is aangepast.
Algemeen	p. 65 (hoofddocument)	De gemeente Waddinxveen heeft in de Transitievisie Warmte de informatie over de warmtewet 2 (informatiekader: Warmtewet 2: waar gaan we naar toe?) aangepast. Dit omdat begin juli 2021 bekend is geworden dat het wetsvoorstel niet aan de Raad van State voor advies wordt gestuurd. De volgende tekst is hiervoor in de plaats gekomen: <i>“Wetgeving over de warmtetransitie is nog volop in ontwikkeling. Een belangrijke wet die in de maak is, is de Warmtewet 2 (formeel de “Wet Collectieve Warmtevoorziening”), over de ontwikkeling en exploitatie van warmtenetten. De Warmtewet 2 zou per 1 januari 2022 ingaan, maar de kans lijkt groot dat die datum niet wordt gehaald.</i> <i>De huidige warmtewet is vooral gericht op consumentenbescherming. Om de energietransitie te versnellen, wordt de huidige wet verbreed naar een wet die ook de uitrol en de verduurzaming van warmtenetten mogelijk maakt. De wet zal onder andere ingaan op de rol en bevoegdheden van gemeenten en andere partijen, op tarieven en duurzaamheid.”</i>
Algemeen	p. 17/18 (figuur 2.1, hoofddocument) p. 40 (figuur 1, bijlagendocument)	De gemeente Waddinxveen heeft in de Transitievisie Warmte (hoofddocument en bijlagendocument) in de factsheets het onderdeel ‘individuele warmtevoorziening’ aangepast. Er is een uitgebreidere factsheet opgesteld voor de individuele warmtevoorziening. Deze geeft ook meer inzicht in onder andere de kosten voor deze alternatieven.
Algemeen	p. 8 (bijlagendocument)	De data en invulling van de participatiebijeenkomsten rondom de inzageperiode en definitieve Transitievisie Warmte zijn aangevuld in het overzicht van de participatiebijeenkomsten.

Tabel 9. Totaaloverzicht van de wijzigingen van de gemeente Waddinxveen in de Transitievisie Warmte ten opzichte van de Ontwerp visie.

Onderwerp	Pagina	Wijziging(en)
Tijdspad	p. 59 (hoofddocument)	De inschatting van het tempo dat in figuur 6.5 is aangegeven, is een indicatief tijdspad. Deze kan worden aangepast aan de nieuwste inzichten en ontwikkelingen. Dit kan worden meegenomen als de Transitievisie Warmte wordt vernieuwd. Dit gebeurt elke 5 jaar.

Onderwerp	Pagina	Wijziging(en)
		De volgende zin wordt toegevoegd in paragraaf 6.8: <i>“Dit is indicatief en kan op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen worden aangepast.”</i>
Koeling	p.11 (bijlagendocument)	In het bijlagendocument wordt bij het uitgangspunt ‘Wooncomfort en andere voordelen’ de volgende tekst met betrekking tot koeling opgenomen (in een informatief kader): <i>“In goed geïsoleerde gebouwen is ook koeling in de warme zomermaanden een aandachtspunt. Wanneer woningen of bedrijfsgebouwen worden gerenoveerd, is het belangrijk om ook rekening met koeling te houden. Een goede warmtevoorziening in de winter, koudevoorziening in de zomer en gedurende het hele jaar een goed afgestelde ventilatie zorgen voor een comfortabele woon- of werkomgeving.</i> <i>Warmte Koude Opslag is in te zetten om in de zomer extra koude beschikbaar te maken. Individuele of collectieve warmtepompen (zowel met lucht of bodem als warmtebron) kunnen ook voor koeling zorgen. Bijvoorbeeld door het water in het cv-systeem met behulp van het koude water uit een bodembron af te koelen tot circa 18°C en door vloerverwarming te laten stromen.”</i>
Warmtebronnen	p. 6 (samenvatting) p. 34 – 38 (paragraaf 4.4.) (hoofddocument)	In de Transitievisie Warmte wordt de tekst <i>“welke beschikbare warmtebronnen heeft Waddinxveen?”</i> vervangen door de volgende tekst: <i>“Welke potentiële warmtebronnen zouden er in Waddinxveen geëxploiteerd kunnen worden?”</i>
Onrendabele top	p. 72 (hoofddocument)	In de begrippenlijst wordt het begrip onrendabele top opgenomen. De volgende tekst wordt aan de begrippenlijst toegevoegd: <i>“Wat in deze TVW “onrendabele top” wordt genoemd is het kostenverschil tussen een aardgasvrij-oplossing en de aardgasreferentie minus beschikbare subsidies over een bepaalde periode. Alle energie-gerelateerde kosten zijn hier meegenomen: investeringen, exploitatiekosten, energiekosten en onderhoud.</i> <i>Dit kostenverschil kan op verschillende manieren worden uitgedrukt, bijvoorbeeld:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Integraal: alle kosten over 30 jaar;</i> • <i>Gemiddelde maandlasten eigenaar-bewoners over 15 jaar: energiekosten + vastrecht + onderhoudskosten + terugbetaling van de lening;</i> • <i>Gemiddelde maandlasten huurder over 10 jaar: energiekosten + vastrecht + onderhoudskosten.”</i>

Tabel 10. Totaaloverzicht van de wijzigingen met betrekking tot de zienswijzen in de Transitievisie Warmte ten opzichte van de Ontwerp visie.

Bijlage 1: Zienswijze '210613_Z1'

Beschrijf uw zienswijze	<p>Compliment voor de opzet van de documenten.</p> <p>Graag zou ik zien dat er meer aandacht gegeven wordt aan het installeren van zonnepanelen op daken van woningen. Als ik een rondje Waddinxveen doe zie ik nog genoeg daken zonder zonnepanelen. Hier is veel winst te behalen.</p> <p>De ontwikkeling van waterstof gaat snel, zeer snel. Dit gaat een belangrijke rol spelen in de transitie, zeker op de midden en lange termijn. Daarom graag meer concrete aandacht hiervoor.</p> <p>Als laatste de kosten. Voor de meeste bewoners is dat een struikelblok om mee doen aan de transitie. Hier moet meer duidelijkheid over komen wil je de bewoners mee krijgen. Proef</p>
Beschrijf uw zienswijze	<p>projecten elders in het land lopen wat de o.a. de kosten betreft niet goed. Logisch dat mensen dan terug houdend worden. Zie ook het voorstel van Vereniging Eigen Huis om subsidie vooraf uit te keren ipv achteraf.</p>

Bijlage 2: Zienswijze '210703_Z2'

Beschrijf uw zienswijze	<p>Geachte heer, mevrouw,</p> <p>Hierbij dien ik mijn zienswijze in t.a.v. de ontwerpTVW:</p> <p>1. Op pagina 18 wordt een hele mooie, duidelijke factsheet getoond, waarin wordt aangegeven dat de mening van inwoners telt. Wat ik constateer is dat de uitkomsten van deze factsheet in het geheel niet zijn overgenomen/verwerkt in de ontwerpvisie. Ik vraag me af waarom de factsheet dan zo misleidend wordt betiteld door 'de mening van inwoners telt'. Graag zou ik u hierbij willen vragen de factsheet alsnog ter harte te nemen en integraal te verwerken in alle hoofdstukken en alle keuzes die gemaakt worden in de visie. Indien hieraan geen gehoor wordt gegeven, graag de factsheet anders benoemen en aangeven waarom in</p>
-------------------------	---

Beschrijf uw zienswijze	<p>strijd met de wensen van inwoners keuzes worden gemaakt.</p> <p>2. Op de pagina's 33 en 38P. 33 wordt gesproken over het inzetten van biomassa. Ik verzoek u deze energiebron uit dit document te schrappen, omdat dit in het geheel geen alternatief is voor aardgas. Integendeel, we kunnen met z'n allen vele malen beter op aardgas blijven verwarmen dan dat we (gedeeltelijk) overstappen op biomassa. De CO2 uitstoot zal met het overstappen van aardgas op biomassa namelijk toenemen! Graag deze energiebron schrappen uit het hele document.</p> <p>3. Ik vind het goed te lezen dat de visie een flexibel tijdspad voorschrijft. Wanneer er nieuwe inzichten zijn t.a.v. de planning, is het de bedoeling deze aan te pasaen. Ik zie het dan ook meer als een indicatief tijdspad, die elk moment weer kan worden aangepast aan de nieuwste inzichten. Zou dit nog iets duidelijker kunnen worden verankerd in de visie?</p> <p>Met vriendelijke groet,</p>
-------------------------	--

Bijlage 3: Zienswijze '210709_Z3'

Afgelopen dinsdag 6 juli heb ik de informatieavond over de TransitieVisie Warmte gevolgd. Dit was goed te volgen, het was informatief en goed georganiseerd. Graag wil ik naar aanleiding van deze avond nog een vraag / zienswijze indienen.

In de transitievisie warmte gaat het in de eerste plaats voornamelijk over warmte. Wij wonen in een relatief nieuwe woning in de wijk Triangel, maar zijn nog wel aangesloten op het gas. Om van het gas los te komen hebben we verschillende opties:

- * Lucht-water warmtepomp (individueel)
- * Water-water warmtepomp (individueel)
- * Met warmte uit huishoudelijk afvalwater water verwarmen (zoals de heatcycle van DeWarmte) (individueel)
- * Water-water warmtepomp (klein collectief)

Optie 3 is efficiënt, maar valt eigenlijk al af omdat het vaak een laag water in de kruipruimte staat, daarnaast is dit product nog beperkt beschikbaar. De lucht-water warmtepomp is in aanschaf de goedkoopste optie, maar in elektriciteitsverbruik de duurste. De water-water warmtepomp is de duurste, maar efficiënter en heeft als voordeel te kunnen koelen in de zomer.

En over dat laatste punt gaat mijn zienswijze. De afgelopen jaren waren de warmste zomers ooit in Nederland en mogelijk wordt het komende jaren nog warmer. Naast dat we van het gas af moeten, willen veel mensen hun woning in de zomer gaan koelen. Dit kan op twee manieren, met een traditionele airconditioning of met een water-water warmtepomp. Lopend in de wijk Triangel zien we op steeds meer plekken airconditioners verschijnen. Dit is onwenselijk vanuit elektriciteitsverbruik; en dus ook vanuit duurzaamheidsperspectief. Daarnaast verplaatsen traditionele airconditioners de warmte van binnen naar buiten. Dus wanneer dit op grote schaal wordt toegepast draagt dit zelfs bij aan de (plaatselijke) opwarming. Gelukkig zouden de inwoners niet per se hoeven te kiezen voor een airconditioning, als er wordt gekozen voor een water-water warmtepomp. Deze warmtepomp haalt 's winters warm water uit een bron en 's zomers koud water. Omdat de enkel voor de pomp elektriciteit nodig is, is dit een stuk efficiënter dan een traditionele airconditioner.

Dan kom ik bij mijn eerste vraag: zou het koelen van de woningen in de zomer in de 'transitievisie warmte' kunnen worden meegenomen?

Mijn tweede vraag gaat over de manier waarop. De water-water warmtepomp kan individueel worden geïnstalleerd, maar ook in een klein collectief van bijvoorbeeld 4 woningen. Mogelijk is het kleine collectief voordeliger, omdat er dan niet 4x een put geboord hoeft te worden, maar 1x voor 4 woningen. En dan mijn tweede vraag: is het mogelijk dat de gemeente bij de implementatie van de warmtevisie een aantal kaders op een rij zet voor het organiseren van een klein collectief? Zodat een kleine groep woningen gezamenlijk los kan komen van het gas en een oplossing heeft voor het warmtevraagstuk in de zomer.

Dank alvast voor het in overweging nemen van mijn vragen.

Met vriendelijke groet,

Bijlage 4: Zienswijze '210716_Z4'

*Allereerst Sterkte en wijsheid in de ontwikkeling van dit onderwerp!
Het "ei van Columbus en het paard van Troye" is er voor dit onderwerp niet.*

Dank voor uw gelegenheid om onze zienswijze te mogen geven op de ontwerpTVW.

Het onderwerp kort samengevat:

Thans en in de toekomst van aardgas af en overstappen op andere bronnen.

ENERZIJDS:

A. de Waddinxveense bewoners: ca. 30.000 (in 2021)
(nu nog in 22 wijken verdeeld)

B. Bedrijfsvestigingen: ca. 2600 (in 2021)

ANDERZIJDS:

Hun huidige en hun toekomstige behoefte en verbruik aan warmte, energie.

De vraag is dus: voor A en B:

Hoeveel kWh/ Terajoules hebben dat aantal bewoners en bedrijven in de toekomst nodig en gaan de voorgestelde berekeningen uit uw plannen die vraag dekken?

Toevoegen:

Uw rapportages zouden duidelijker kunnen worden aangevuld met twee overzichten van de cijfer-situaties in 2030/35 en de streefdatum 2050.

(*NU: Huidig aantal bewoners, ca. 30.000 in 22 wijken; bedrijfsvestigingen ca. 2600*)

1. **Vanwege toename** van het inwonersaantal in **2030/35** de cijfers bijstellen, idem voor toename bedrijfsvestigingen.
(zie ter vergelijking sedert het jaar 2010: een forse toename!)
Statistisch kan via prognoses worden vastgesteld dat er t.z.t – bijvoorbeeld- 40.000 bewoners zijn of meer. En , als het zo door gaat, mogelijk 3000 vestigingen.
2. Model, als 1 maar dan doorberekenen naar **2050**.
Hoeveel inwoners? Hoeveel bedrijven? En hoeveel energie/warmte **is dan nodig?**

De prognoses zijn nodig om te weten of de voorgestelde potentiële bronnen voldoende gaan opleveren.

Toevoegen:

Kwetsbaarheid en risico's bij genoemde potentiële bronnen.

In uw rapportage (samenvatting, blz 5) noemt u:

“Welke beschikbare warmtebronnen heeft Waddinxveen?” U noemt er negen.

Echter, dat zijn potentiële bronnen die “nog niet geëxploiteerd zijn, grotendeels nog niet beschikbaar zijn”.

Praktisch effect en wat ze precies per bron gaan opleveren is thans nog theorie!

Attentie: een mogelijke **stagnering** in die bronnen in de toelevering, hun kwetsbaarheid en evt. risico's die zich kunnen voordoen, **ontbreken in de rapportage.**

Voorbeeld 1.: de energie via zonnepanelen is in de winter en bij donker weer (ca. 6 maanden) **veel minder** dan in voorjaar/zomer.

Voorbeeld 2. Hoe fungeert “aqua-winning” bij 2 á 3 weken strenge vorst? Of In zeer droge zomers? Welke stagnering kunnen waterbronnen dán meebrengen?

Er liggen nog onbekenden, vragen en risico's bij elke genoemde bron.

Er had kunnen staan:

Welke potentiële bronnen zou Waddinxveen kunnen exploiteren ?

Deze verwoording komt dichterbij de realiteit.

Toevoegen:

Windenergie, want ook deze is een effectieve potentiële bron en mogelijkheid.

Die behoort, technisch gezien, gewoon in deze rij thuis en pragmatisch te worden genoemd en te worden meegenomen.

Een partij-politieke kleur voor deze optie mag absoluut niet leidend zijn, ook niet allerlei ideeën van allerlei burgers of andere actoren, (zoveel hoofden, zoveel zinnen) want:

Bedenk dat veel doorsnee burgers helemaal geen weet hebben van opties , mix-modellen en Terajoules. Dat is ook begrijpelijk;

Gewoon omdat zij onvoldoende technische kennis van deze zaken hebben!!

Laat u leiden door objectieve nuchtere rationale technische analyses **van experts en rekenmeesters**, (kernadviesbureau) die rekening houden met ijkpunten, zoals:

A. De optimale MIX van zon en wind.

Men doet dat ook in de meeste andere 30 RES-regio's !

Men doet dat eveneens in de ons omringende buurlanden (o.a. DL)

Uitgangspunt, voor een optimale mix:

We moeten in de planning zien te voorkomen dat we in de toekomst in de kou of met te weinig warmte komen te zitten.

Ook behoeft Waddinxveen niet al te krampachtig te doen over het tijdstip of jaar waarin we van het kwalitatief goede en betrekkelijk schone gas afmoeten. De VN, Brussel en den Haag kunnen makkelijk bevelen: " in 2030 moet NL voor 55% neutraal zijn (d.i. al over 9 jr)! " echter..dicteren en bepalen is wat anders dan exploiteren en alles technisch uitvoeren. Die complexe taken liggen niet op hun bord maar op ons bord.

Als analyses aantonen dat alléén zon toch onvoldoende is, **dan een onderzoek inzetten hoeveel windturbines, rondom waddinxveen, er bij moeten om de capaciteit te garanderen of ten minste in reserve te hebben.**

Dus: potentiële plaatsingsmogelijkheden van windturbines tijdig in kaart brengen. Dit hoort ook bij de verantwoordelijkheid van gem. Waddinxveen.

E.e.a. is tevoren goed te berekenen en kan t.z.t. problemen met tekorten voorkomen.

U stelt in de rapportage dat 1 TJ nodig is voor 28 woningen

Dat is ca. 450 TJ voor ca. 12.000 woningen

(In de toekomstige jaren ca. 500 TJ voor 14.000 woningen)

En daar komen dan de bedrijven nog bij (TJ....?)

HINT:

Er ook rekening mee houden dat vóór of rond 2050 de div. energiebronnen al **vervangen** dienen te worden. Turbines en zon-panelen hebben een houdbaarheidsdatum, tot...?! Zoals u bekend kan zijn gaan omvormers ca 11 jaren mee en zonpanelen ca. 28 jaren **waarbij het opwekvermogen inmiddels geleidelijk afneemt**. In 2050 of eerder moeten **alle** zonpanelen c.q. windturbines worden vervangen.

Waarom wind toevoegen? (niet als eerste optie)

O.a. vanwege de hoge duurzame energieopbrengst en (doorgaans-) altijd aanwezige wind in deze kustprovincie, niet ver van de zee. (voordeel).

Waddinxveen beslaat ca 30.000 ha. ; Een oppervlak met een omtrek van tientallen kilometers. Vier locaties vinden voor vier windturbines is geen probleem.

Jaarlijks kan één moderne windturbine (vermogen van 3 MW) 6 miljoen kWh aan elektriciteit leveren. Dat is voor 1700 gemiddelde huishoudens.

Dus met 4 windturbines rondom Waddinxveen....

voor bijna 7000 huishoudens.

Technici van RES kunnen thans al bepalen of de wind-optie onvermijdelijk is dan wel straks noodzakelijk blijkt te zijn.

(Niet onbelangrijk: “er blijkt veel draagkracht te bestaan voor deze optie”).

Ps: Ook ontwikkelingen met groene waterstof voor bedrijfspanden en oude woningen kunnen in de toekomst (over enkele jaren) perspectief bieden.

Den Haag is er heden heel actief mee bezig. (ministeries/Stass.)

BETAALBAARHEID (Belangrijk! Om schulden, huurachterstand te voorkomen)

De staatsschuld is thans ca. 450 miljard en loopt op;

dat kan toekomstig effect hebben **op verlaging van subsidies** op ons onderwerp!)

Ook de miljarden-uitstrooiing vanuit Brussel gaat niet eindeloos door!

Prijzen van huren en zeer dure koopwoningen zijn en worden schrikbarend; Ook

Moet men in de toekomst E. auto's en allerlei andere apparaten aanschaffen.

Toevoegen: enkele kostenplaatjes (voor alleenstaanden en gezinnen)

Laat rekenmeesters berekenen wat warmte- omslag betekent voor bijvoorbeeld gezinnen in een “oude wijk” en ook in nieuwe wijken.

Paar plaatjes met: Hoeveel euro's gaat dit maandelijks de bewoner(s) méér kosten?

Bijlage 5: Zienswijze '210719_Z5'

Aan burgers en betrokkenen is de gelegenheid geboden hun zienswijzen in te dienen met betrekking tot de Ontwerp-Transitievisie Warmte Waddinxveen.

Graag maak ik gebruik van deze mogelijkheid.

Onderstaand geef ik u mijn zienswijze.

1.

De warmtetransitie mag geen alles overheersende prioriteit zijn.

Het is één van de ontwikkelingen die qua impact en oplossingen afgewogen moet worden binnen de ruimtelijke structuur van Waddinxveen.

2.

Er moet worden gezorgd voor een veel beter inzicht in financiële- en leveringsvoorwaarden, contracten, tarieven, beprijzing e.d.

Ook onzekerheden en risico's van de verschillende aangeboden technologische oplossingen zoals bv warmtenetten, WKO's e.d. moeten vooraf goed in beeld worden gebracht voor inwoners en ondernemers.

De rekening van financiële tegenvallers mag niet bij de inwoners van Waddinxveen worden neergelegd.

3.

Bij de warmtetransitie speelt een belangrijke rol: doeleffectiviteit, efficiëntie, haalbaarheid, betaalbaarheid, eerlijke lusten-lastenverdeling en onderkenning + beheersing van risico's.

Geef inzicht in al deze aspecten bij de plannen, die per wijk of gebied worden ontwikkeld.

4.

Richt je bij reductie- en het verduurzamen van energiegebruik tegelijk op alle sectoren (tuinbouw, overige bedrijven, woningen, overheden) en beschikbare maatregelen. Richt een energie-boekhouding in en stel compensatie in als voorwaarde bij een toename van verbruik.

5.

Stimuleer de toepassing van zonnepanelen op daken daar waar dat mogelijk is.

6.

Pas met het oog op energiebesparing actief artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit milieubeheer toe.

7.

De Energiemix (= het zelf opwekken versus importeren) is geen zelfstandig doel en draagt op zichzelf genomen ook niet bij aan daadwerkelijke CO2-reductie. Focus hierop kan suboptimalisatie in de hand werken, zoals te veel ruimtebeslag voor zonnepanelen in bv glastuinbouwgebieden, die daar een nuttiger bestemming verhindert voor de langere termijn. Beter is het om te sturen op het maximale eindeffect (CO2-reductie) tegen de laagste kosten, de minste lokale hinder en het minste ruimtegebruik.

8.

Omgevingskwaliteit en natuur mogen niet lijden onder de warmtetransitie, maar behoren er mee vooruitgeholpen te worden.

9.

Hanteer bij de warmtetransitie het natuur-en landschapsinclusief handelen als randvoorwaarde bij plaatsbepaling, inrichting en gebruik van energienetwerken.

10.

Benoem en bewaak risico's en onzekerheden en stuur daarop.

Dit zou een apart deel van een actueel werkend overall dashboard en monitoringsysteem moeten zijn.

11.

Zet in op beschikbare, betaalbare oplossingen. Als zich in de toekomst nieuwe innovatieve ontwikkelingen op het vlak van warmtetransitie aandienen, maak daarvan dan gebruik bij de verduurzamingsopgave.

12.

De warmtetransitie heeft grote impact voor inwoners en ondernemers.

Relevante factoren voor het slagen van deze transitie zijn onder andere transparante informatie, betaalbaarheid en draagvlak.

Investeer per project in een open dialoog met inwoners en ondernemers.

Laten we dat in Waddinxveen doen met inzichtelijke, realistische en eerlijke oplossingen.

13.

Haalbaar, betaalbaar en eerlijk zouden randvoorwaarden moeten zijn bij maatregelen voor de warmtetransitie. Definieer eerst deze begrippen en gebruik ze vervolgens om maatregelen te toetsen aan doel-effectiviteit en de oplossing- en kostenefficiëntie.

14.

Een klein gedeelte van het aardgasverbruik, n.l. dat van de huishoudens, krijgt nu volop de aandacht in de plannen. Maar verreweg het grootste verbruik is afkomstig van bedrijfsmatige activiteiten, met name de glastuinbouw en de industrie.

Het grootverbruik is nauwelijks in beeld in de discussie en ook ten aanzien van de noodzakelijke verbeteringen, plannen, consequenties en monitoring.

Ik pleit er voor om de gemeentelijke regierol evenwichtiger en gelijktijdig te richten op alle doelgroepen.

15.

In de zoom-presentatie Ontwerp Transitievisie Warmte Waddinxveen voor inwoners en ondernemers d.d. 6 juli 2021 staat biomassa genoemd als één van de energiebronnen voor het voeden van de warmtenetten. Dat is echt onacceptabel!

Het toepassen van biomassa is al jaren achterhaald. De uitermate vervuilende en negatieve effecten op de luchtkwaliteit bij het toepassen van biomassa zijn immers ruim voldoende door de wetenschap onderzocht en ook aangetoond.

Ook de biomassa-centrale van zwembad "De Sniep" moet worden stilgelegd.

16.

Het aansluiten op een warmtenet zou niet mogen worden verplicht.
Inwoners moeten de mogelijkheid behouden om “all electric” te gaan of andere combinaties zelf te installeren.

17.

In enkele nieuwbouwwijken in Nederland, zoals bv Passewaaij in Tiel (2011) en Weideveld in Bodegraven (2017), is toepassing van een warmtenet volledig ontspoord als gevolg van allerlei tekortkomingen in de installaties. De storingen zijn dermate ernstig dat is teruggegaan naar aardgas. Van dergelijke situaties moet worden geleerd.

18.

Met het beter isoleren van woningen en bedrijfspanden kan/moet nu al worden gestart en voorgesorteerd op de komende warmtetransitie.
Met behulp van gerichte adviezen, subsidies en leningen met een lage rente moeten inwoners, woningcorporaties en ondernemers worden gestimuleerd tot het nemen van energiebesparende maatregelen.
Hier is m.i. een regierol weggelegd voor de gemeente.

19.

Regionale Energie Strategie (RES)

Windturbines zijn niet altijd duurzaam. Windturbines op land hebben een nadelige invloed op de gezondheid. In ieder geval op de gezondheid van mensen, en het is onbekend wat ze doen met dieren. In gebieden waar men er ervaring mee heeft, gidslanden Duitsland en Denemarken, worden ze inmiddels geweerd in de nabijheid van woningen.

Daar zou RES-regio Midden-Holland serieus onderzoek naar moeten doen.

20.

Warmte Samenwerking Oostland (WSO)

Het doel van WSO zou o.a. zijn om de glastuinbouw versneld van het aardgas te krijgen door middel van lokale duurzame bronnen.

Van lokale duurzame bronnen is nauwelijks sprake.

Meerdere glastuinbouwbedrijven exploiteren zelf een biomassacentrale met alle vervuilende en negatieve effecten op de luchtkwaliteit.

Dit is niet de weg om de opwarming van de aarde te beperken.

Er moet worden gestopt met biomassa, omdat het geen duurzame bron is.

Graag bereid tot nadere toelichting.

Bijlage 6: Zienswijze '210719_Z6'

Bedankt voor het toezenden van de papieren stukken, veel makkelijker lezen.
Ik heb de volgende vragen :

Wij wonen in een wijk die een van de eerste aan de beurt zal zijn.

Nu raken wij al op leeftijd ,en denken het zal onze tijd wel uit dienen.

Wij weten heus wel dat het klimaat verandert en dat er wat moet gebeuren.

En wat gaat dat **kosten**? Voor welk warmte voorstel komen wij in aanmerking?

Ben je verplicht om mee te doen? Wij denken nog 10 jaar in ons rijtjes huis te wonen en dan een overstap te maken op een flat.

Komt er **subsidie voor**? Mijn man is bijna aan de AOW en dan gaan onze spaarcenten op aan een dure investering die wij er nooit meer uit halen!

In 2018 is de heer Henk Ravenhorst geweest om namens de gemeente te kijken wat je nog kan doen aan isolatie.

Het enigste is nog de vloer met korrels doen.

We hebben alleen het gas voor verwarming en het hete water nodig.

Wij verbruiken ca 1000 m3 per jaar en betalen 114 euro.

Verder ben ik **tegen biomassa centrales**, ik heb daar een uitzending over gezien, en het is verschrikkelijk hoeveel bomen en al gekapt worden in Letland , die kant op ,om deze centrales hier te verwarmen.

Op blz: 66 bovenaan, 7.6 hebben ze het ook over **bijlage K, voor onrendabele top**.

Daar wil ik meer over weten.

Hopelijk kunt u onze vragen beantwoorden en hebben wij dit voor 26 juli 2021 bekend gemaakt.

Veel succes met deze ingewikkelde materie.

Bijlage 7: Zienswijze ‘210726_Z7’

<p>Beschrijf uw zienswijze</p>	<p>Beste medewerker, Dat we ooit van het gas af gaan, is een kwestie van tijd, al dan niet om dat de fossiele brandstoffen eindig zijn en nu is er gekozen voor 2050. Dit zal zorgvuldig en dus goed doordacht moeten gebeuren. Afgelopen jaar heb ik onder andere meegedacht aan de kansentafel en vanaf begin af aan er op gewezen dat hier een integraal plan bij hoort. Het is niet alleen windmolens of zonnepanelen. Het is een verhaal van vraag en aanbod gestuurd energiebeheer. Asset Management, een veel gehoorde kreet. Echter, een grote fout die vaak gemaakt wordt is dat een partij vaak vergeten wordt of niet gekend als stakeholder. De beheerder, de gebruiker, de transporteur (indien nodig), de ontwerper, de strategie denker. En wie weet vergeten we er</p>
	<p>nog wel één.</p> <p>Commentaar op Transitie Visie Waddinxveen In de Transitie Visie Waddinxveen (verder TVW te noemen) worden verschillende warmte bronnen vermeld met diverse (niet verifieerbare) getallen genoemd qua opbrengsten.</p> <p>De overheid heeft als taak de partijen te begeleiden, te informeren en mee te helpen de weg te vinden in de vele variabelen. De fout die ze niet moet maken, is op voorhand beperkingen op te leggen of nee te verkopen. De gepresenteerde TVW is een richting in de mogelijkheden, maar lijkt toch te veel te sturen op wat er nu bekend is en niet mee te nemen dat deze iedere 5 jaar bijvoorbeeld 'herzien' dan wel ge-update moet worden (par 7.7. top!). En ook niet bang zijn een gemaakte afslag te corrigeren.</p>

Beschrijf uw zienswijze	<p>De burger in Waddinxveen heel duidelijk heeft gemaakt geen biomassa centrale te willen en desondanks is dat tot twee keer toe vergund. Het is dan ook raadzaam met de komende grote transitie in het achterhoofd te onderzoeken of het niet mogelijk is de twee partijen een andere vorm van energie te laten produceren die wél aan de wens van de Waddinxveense burger voldoet, en waarbij de partij ook nog een verdien model heeft.</p>
	<p>De grootste kanttekening die ik maak is dat alles gebaseerd is op de kennis van vandaag. Er zijn vele ontwikkelingen gaande op diverse gebieden. Te noemen zijn de waterstof CV ketels welke in enkele jaren op de markt komen (zie artikel in ad: https://www.ad.nl/wonen/oudere-woning-beter-te-verwarmen-met-waterstofketel-dan-met-warmtepomp~a0239beb/) en daarbij zie je dat de investeringen voor de burger (met de inschatting van vandaag) 1/3 is dan de investeringskosten van een de installatie van een warmtepomp. En dan is nog niet gesproken over het ruimtebeslag. Uiteraard is nu geen waterstof voldoende voorhanden, maar ook daar wordt hard aan gewerkt.</p>
	<p>Er zullen LCC berekeningen gemaakt moeten worden waarbij TCO wordt beschouwd vanuit de verschillende</p>
	<p>partijen. Iedereen moet zijn steentje bijdragen, maar de afgelopen decennia hebben energieleveranciers 'goud' verdient aan de burgers. Mogelijk moeten de winsten van deze partijen naar een lager niveau worden geschroefd waarmee de gelden vrij komen voor aanpassingen in het areaal. Dan betaald de burger zonder het te merken.</p>
	<p>In de genoemde verkenning studies zijn conclusies benoemd over oplossingen maar de variabelen waarbinnen het onderzoek hebben plaatsgevonden zijn niet benoemd. Als voorbeeld : uit een verkenning studie blijkt de meest economische oplossing om vanuit Waddinxveen naar Gouda te komen de trein is en op de 2e plaats de auto. Hierbij wordt dus niet gekeken naar (roei)boot, fietsen en/of lopen).</p>

Beschrijf uw zienswijze

Een tweede bemerking gaat over het datagebruik welke met vragenlijsten wordt ingewonnen. Men moet zich goed realiseren dat deze vrijwillige enquêtes maar door een kleine groep Waddinxveners is ingevuld en daarmee de benoemde richtingen en keuzes alleen als indicatief onder deze betrokkenen genoemd kan worden en zeker niet voor iedere inwoner. In de volgende fase bij het maken van de BUP per woning kan een onderzoek worden gedaan waarbij in de toelichtingsbrief duidelijk wordt dat dit zeer bepalend is voor de keuzen die straks gemaakt gaan worden. De Gemeente zou een minimale 85-90% resultaat moeten hebben om te spreken van een echte mening. Daarbij dan ook onderscheid in eigenaren, huurders etc.

Het plan is nog onduidelijk over hoe de onderliggende risico's en kansen in beeld zijn gebracht. Hierbij denk ik aan de programmering van grootschalig onderhoud aan de bestaande infrastructuur van de Gemeente Waddinxveen, waterleidingbedrijf, gas bedrijf maar ook die van de kabel exploitanten. Ook deze partijen zijn al in (onderling) overleg, maar communicatie hierover is nog niet gedeeld. Daarnaast is mijn eerdere kreet 'Asset Management' hier ook van toepassing. Het (het)inrichten de ondergrond waarbij verleggingen moeten plaats vinden, de

Beschrijf uw zienswijze

beheerbaarheid moet worden getoetst is een opgave waar vóór enige pilot kan worden gestart duidelijkheid bij alle partijen moet zijn en ook de benodigde commitment moet zijn vastgelegd (deels is dit benoemd in de Governance).

Mijn verzoek is de bekende Demming Circle te gebruiken in de processtrategie. Kijk bij ieder beslismoment terug of nog steeds de juiste koers wordt gevaren. Uiteraard gaat dat ten koste van tijd / slagkracht, maar het levert draagvlak en zorgvuldigheid op. Ook is er nog niets beschreven over compensatieplannen. De mensen van het 1e uur kunnen wel eens veel ongunstiger uitkomen dan de mensen die in de laatste 10 jaar omgaan wegens de voortschrijdende ontwikkelingen.

Het meest enthousiast ben ik over hoofdstuk 7 waarin in ieder geval naar voren is gekomen dat de inbreng tijdens de gespreksavonden zijn overgenomen. Door genoemde argumenten en commentaren mee te blijven nemen, zelf kritisch te blijven en kennis delende houding aan te blijven nemen, zullen de komende uitdagende stappen richting 2030-2050 gezamenlijk genomen worden. Ik zie de uitnodiging wederom graag tegemoet.
m.vr.gr.